

Punkte

Eksamihinne

Aastahinne

Teema

PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM

AJALUGU

15. JUUNI 2009

Kool: _____

Maakond/linn: _____

Õpilase ees- ja perekonnanimi: _____

Isikukood | _____ |

MEELESPEA

1. Mõtle rahulikult, aega on 2,5 tundi (150 minutit).
2. Eksamitöö küsimustele vastamise järjekord vali ise.
3. Enne vastamist loe tähelepanelikult tööjuhendeid.
4. Kirjuta vastused selleks ettenähtud kohtadele.
5. Eksamitöö kirjuta sinise või musta tindi või pastaga.
6. Kirjuta vastused loetavalt ja üheselt mõistetavalt.
7. Paranduste tegemisel ei ole lubatud vastust üle kirjutada ega kasutada korrektorit.
8. Tõmba vale vastus maha ja kirjuta vastus uuesti.

I. EESTI VABARIIK 1918–1940. 13 p

1. Demokraatlik ja autoritaarne Eesti. 5 p

1.1. Kirjuta pildi alla isiku nimi. Vali loendist tegevus, mis sobib isikuga ja kirjuta loendi ees olev number nime alla kasti. 4 p (7–8 õiget 4 p; 5–6 õiget 3 p; 3–4 õiget 2 p; 1–2 õiget 1 p)

www.et.wikipedia.org/wiki

www.euro.postimees.ee/270607

www.et.wikipedia.org/wiki

www.compromat.ee/?cat=54

_____	_____	_____	_____	
☐	☐	☐	☐	4 p <input type="text" value="7"/>

- Sõjavägede ülemjuhataja Vabadussõja ajal
- Kirjutas alla Tartu rahulepingule
- Eesti Vabariigi esimene president
- Riigitegelane ja ajalehe Postimees peatoimetaja, kes tõrjuti poliitikast ja ajakirjandusest tagasi pärast 1934. aasta riigipööret

1.2. Kaks isikut ülesandest 1.1. juhtisid riigipöörde läbiviimist Eestis 1934. aastal. Nimeta need isikud. 1 p (Punkti annab mõlema isiku nimetamine)

1. _____ 2. _____ 1 p

2. Töö tabeliga. Vasta küsimustele tabeli ja oma teadmiste põhjal. 4 p

Eesti väliskaubandus 1938. aastal (% väärtusest)

	Eksport	Import
Põllumajandussaadused	52,3	15,7
Tööstustooted	36,9	76,5
Metsasaadused	8,6	0,2
Muud	2,2	7,6
KOKKU	100	100

Eesti ajaloo pöördepunktid. Kirjastus Argo, 2008. Lk. 177.

2.1. Mis kaubad moodustasid suurema osa Eesti ekspordist (väljaveost)?
Mis kaubad moodustasid peamise osa Eesti impordist (sisseveost)? 2 p

Ekspord: _____

Import: _____

1 p
1 p

5. Vasta küsimustele. 2 p

Suurbritannia peaminister W. Churchill on öelnud: ”Demokraatia on kohutav asi, see on väga halb valitsemisvorm, kuid paremat pole välja mõeldud. Kõikide poliitiliste süsteemide hulgas on demokraatia siiski kõige parem.”

5.1. Mis on sinu arvates demokraatia positiivne külg? 1 p

_____ 1 p

5.2. Mis on sinu arvates demokraatia puuduseks? 1 p

_____ 1 p

IV. MUUTUSED IGAPÄEVAELUS XX SAJANDI ESIMESEL POOLEL. 5p

1. Nimeta kaks elektrilist leiutist, mis tulid kasutusele majapidamises 1920.–1930. aastatel. 2 p

1. _____
2. _____ 2 p

2. Mis muutused toimusid pärast Esimest maailmasõda naise ühiskondlikus positsioonis? Too üks näide. 1 p

_____ 1 p

3. Seleta mõiste. 1 p

Propaganda – _____ 1 p

4. Milliseid rahvamasse mõjutavaid propagandavahendeid kasutati 1930. aastatel diktatuuririikides? Too üks näide. 1 p

_____ 1 p

3. Millised nähtused olid omased kommunistlikule Venemaale / NSV Liidule, millised natslikule Saksamaale, millised mõlemale? Paiguta tabelisse sobivatesse lahtritesse kümme ristikest. 3 p (9–10 õiget 3 p; 7–8 õiget 2 p; 5–6 õiget 1 p)

	NSVL/ Venemaa	Saksamaa
Kodusõda valgete ja punaste vahel		
Maaülemajanduse läbiviimise kava		
Poliitiliste vastaste tagakiusamine ja hävitamine		
Põllumajanduse kollektiviseerimine		
Vangilaagrite rajamine, vangide tööjõu ulatuslik kasutamine		
Võitlus nn aaria rassi puhtuse säilitamise eest		
Naaberriikide ähvardamine sõjalise jõu kasutamise		

4. Töö kaardiga. 5 p

Kasuta vastamiseks Ajaloo atlas põhikoolile (kaardid number 90 ja 91, lk 82).

Kirjuta tabelisse riik ja lisa vastava riigi tähistus kaardil. 5 p (9–10 õiget 5 p; 7–8 õiget 4 p; 5–6 õiget 3 p; 3–4 õiget 2 p ja 1–2 õiget 1 p)

	Euroopa riik	Tähistus kaardil
Riik, kus kehtestati totalitaarne diktatuur 1930. aastatel		
Üks riik, kus kehtestati autoritaarne diktatuur 1930. aastatel		
Riik, kus toimus kollektiviseerimine ja industrialiseerimine		
Riik, kus loodi 1930. aastatel Rahvarinne		
Pärast Esimest maailmasõda tekkinud riik, kus 1920.–1930. aastatel jäi püsima demokraatia		

2.2. Nimeta üks riik, mis oli Eesti majandusele oluline välispartner 1930. aastate teisel poolel? 1 p

_____ 1 p 11

2.3. Mis põllumajandussaadusi eksporditi? Nimeta üks. 1 p

_____ 1 p 12

3. Töö allikaga. Vasta küsimustele, tuginedes allikale ja oma teadmistele. 4 p

Vähemusrahvuste õigused. Katke kultuurautonoomia seadusest 12. veebruar 1925

§ 2. Vähemusrahvuste kultuur-omavalitsuse asutuste võimupiiri kuulub:

a) vastava vähemusrahvuse emakeelsete avalikkude ja eraõppeasutuste organiseerimine, valitsemine ja järelevalve;

b) vastava vähemusrahvuse muude kultuurülesannete eest hoolitsemine ning selleks ellukutsutud asutuste ja ettevõtete valitsemine.

§ 8. Vähemusrahvusteks käesoleva seaduse mõttes tunnustatakse Saksa, Vene ja Rootsi rahvused ning need Eesti piirides elavad vähemusrahvused, kelle üldarv mitte vähem kui kolm tuhat.

§ 16. Vähemusrahvused, kes soovivad kultuur-omavalitsuse asutusi ellu kutsuda, teatavad sellest kas oma rahvaesitajate või oma kultuurorganisatsioonide kaudu Vabariigi Valitsusele.

Eesti ajaloo pöördepunktid. Kirjastus Argo, 2008. Lk.162, 163.

3.1. Mis vähemusrahvusi on allikas märgitud? Nimeta kolm. (Punkti annab kolme rahvuse nimetamine) 1 p

1. _____
 2. _____
 3. _____ 1 p 13

3.2. Mis õigused said vähemusrahvused kultuurautonoomia seaduse alusel? Nimeta kaks. (Punkti annab kahe õiguse nimetamine) 1 p

1. _____
 2. _____ 1 p 14

3.3. Mis oli kultuurautonoomia seaduse tähtsus? 2 p

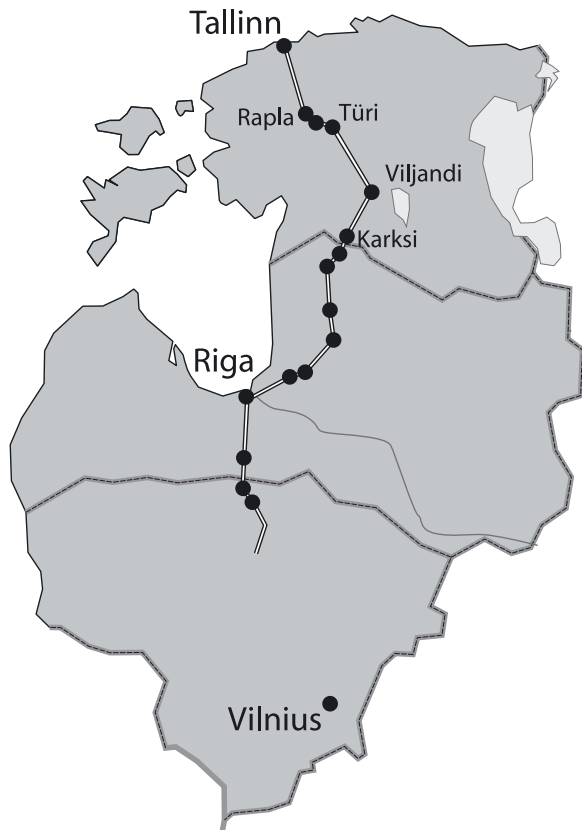
1. _____
 2. _____ 2 p 15

Õpetajale

5 punkti

II. EESTI TAASISEISESVUMINE 1987–1991. EESTI 1991–2004. 17 p

1. Töö kaardiga. Vasta küsimustele kaardi ja oma teadmiste põhjal. 5 p

1.1. Mis taasiseseisvumisaja sündmust kajastab kõrvalolev kaart? 1 p 1 p 16

1.2. Sündmus toimus 23. augustil 1989. Miks oli ürituse läbiviimiseks valitud just see kuupäev? 1 p 1 p 17

1.3. Milles seisnes ürituse tähtsus/tähendus? Nimeta kaks. 2 p 2 p 18

1.4. Kaardile kantud joon ei jõua piisavalt kaugemale. Mis linnani tuleks seda pikendada, et pilt oleks õige? 1 p 1 p 19

2. Kirjuta parempoolsesse veergu sobivad mõisted. 5 p 5 punkti

1. Liikumine, mille eesmärgiks oli taastada Eesti iseseisvus juriidilise järjepidevuse alusel	<input type="text"/>	1 p <input type="text"/> 20
2. Dokument, millega sätestati Eesti NSV seaduste ülimuslikkus üleliiduliste seaduste suhtes	<input type="text"/>	1 p <input type="text"/> 21
3. Programm Eesti majanduse ümberkorraldamiseks NSV Liidu majandussüsteemi raames	<input type="text"/>	1 p <input type="text"/> 22
4. Eesti rahva esindusorgan, mis valiti ainult Eesti kodanike poolt 1990. aastal	<input type="text"/>	1 p <input type="text"/> 23
5. Esimene poliitiline erakond, mis asutati 1988. aastal EKP kõrvale	<input type="text"/>	1 p <input type="text"/> 24

3. Taasiseseisvunud Eesti pidi ehitama üles põhiseadusliku riigikorra, minema üle turumajandusele ja kindlustama oma positsioone rahvusvahelisel areenil. Too igast valdkonnast kaks konkreetset näidet. 7 p 7 punkti

3.1. Põhiseadusliku riigikorra ülesehitamine. 2 p 2 p 25

3.2. Üleminek turumajandusele. 2 p

1. 2 p 26

3.3. Rahvusvahelise positsiooni kindlustamine. 2 p

1. 2 p 27

3.4. Kes valiti esimeseks taasiseseisvunud Eesti presidendiks? 1 p

1 p 28

III. DEMOKRAATIA JA DIKTATUURID KAHE MAAILMASÕJA VAHEL. 16 p 3 punkti

1. USA majanduskriis. Vaata pilti ja vasta küsimustele. 3 p

1.1. Keda USA presidentidest on fotol kujutatud? 1 p 1 p 29

1.2. Kuidas nimetati tema poolt algatatud tegevuskava majanduskriisi ületamiseks USA-s? 1 p 1 p 30

1.3. Too konkreetne näide abinõude kohta kriisi ületamiseks. 1 p 1 p 31

2. Kas tabelis nimetatud nähtus USA ühiskonnas iseloomustab suure majanduskriisi eelset või järgset aega? Tähistä oma valik ristikesega. 3 p 3 punkti 32

Enne kriisi	Nähtus	Pärast kriisi
☐	Riik ergutab tööstust tellimustega ja soodustab nii uute töökohtade loomist	☐
☐	Riik ei pea enda mureks hoolitseda abi vajavate vaeste eest; ei maksta abirahasid, toetusi ega riiklikke pensione	☐
☐	Riik ei sekku majanduse juhtimisse ja laseb sellel areneda isevoolu teed	☐

RIIKLIK EKSAMI- JA KVALIFIKATSIOONIKESKUS

PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM AJALUGU 2009